

gökyüzü günlüğü

Büyük Ayı'dan Kutupyıldızı'na...

Takımyıldızları gökyüzünde bulmak için işe Büyük Ayı Takımyıldızı'ndan başlamak çok yerinde olur. Ayrıca Kutupyıldızı'nın nerede olduğunu öğrendikten sonra da takımyıldızların çoğunu kolaylıkla bulabilirsiniz.

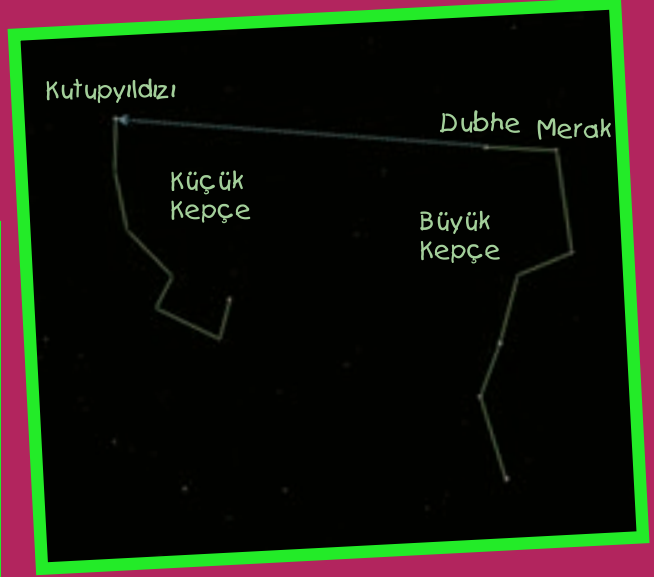
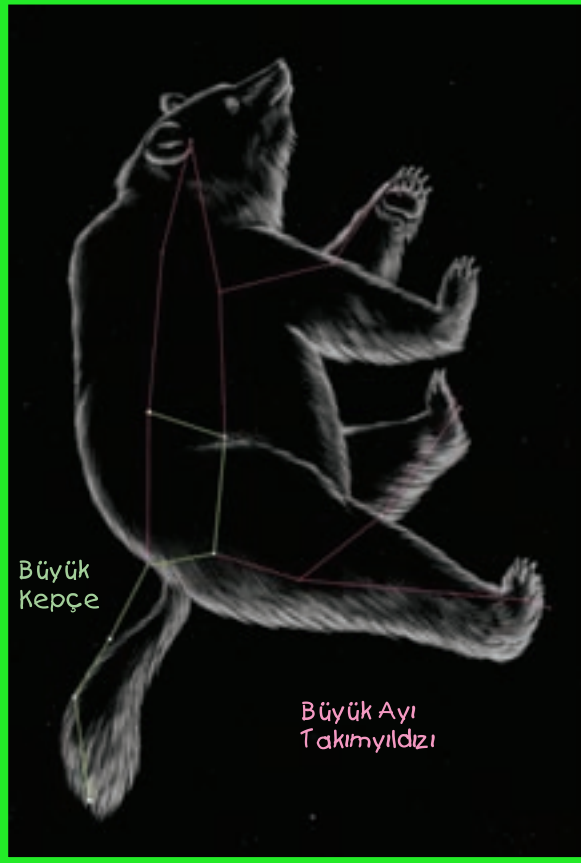

21 Ocak 2011'de hava karardıktan sonra, kuzeydoğu yönünde Büyük Kepçe'nin yükselişini izleyebilir ve Kutupyıldızı'nı bulabilirsiniz.

Büyük Ayı Takımyıldızı, kepçe şeklinde görülen en parlak yedi yıldızıyla ülkemizden her zaman gözlemlenebilir. Her ay aynı saatte gözlemlendiğinde, gökyüzünde bir çemberin üzerindeymiş gibi yer değiştirdiği fark edilebilir. Büyük Ayı, ilkbahar aylarında neredeyse başımızın üzerinde görülür. Yaz aylarında kuzeybatı doğrultusunda, sonbaharda da kuzey ufkunun hemen üzerinde bulunur. Sonbaharda bazı yıldızları tepelerin arkasında kalabilir.

21 Ocak'ta, saat 20.00 civarında Ay doğarken, Ay'ın soluna doğru bakın. Bu sırada Büyük Kepçe'yi kuzeydoğu ufku üzerinde görebilirsiniz. Kepçenin sapı ufkun hemen üzerinde, ağzı daha yüksekte olacaktır. Kepçenin ağzı batıyı gösterir. Küçük Ayı Takımyıldızı ve onun en parlak yıldızı Kutupyıldızı (Polaris) kuzey yönünde, Büyük Ayı'nın solunda bulunur.

Büyük Ayı'da hem parlak hem de sönük yıldızlar vardır. Yalnızca parlak yıldızlarını dikkate aldığımızda gördüğümüz şekil bir kepçeye (Büyük Kepçe) benzer. Ancak sönük yıldızlarını da dikkate alırsak şekli bir ayıya benzer. Parlak yıldızlardan oluşan kepçenin sapı ayının kuyruğunu oluşturur. Kepçenin ağzı da ayının gövdesine denk gelir. Büyük Ayı mitolojide, Arkadya kralının, av tanrıçası Artemis tarafından ayıya dönüştürülen kızı Kallisto'yu simgeler.

Kutupyıldızı, Dünya'nın dönme ekseninin kuzey doğrultusunda olduğu için gökyüzünde belirgin bir şekilde yer değiştirmez. Kutupyıldızı sayesinde kuzeyin nerede olduğunu kolaylıkla bulabiliriz. Büyük Ayı'daki kepçeyi bulduktan sonra Kutupyıldızı'nı bulmak hiç zor olmaz. Kepçenin sapının ucundan başlayıp yıldızları takip ederek ilerlediğimizde gördüğümüz son iki yıldız Merak ve Dubhe'dir. Bu iki yıldız "işaretçi yıldızlar" olarak da bilinir. Merak'tan başlayıp Dubhe'ye doğru düz bir çizgi çizdiğimizizi düşünelim. Bu çizgiyi aynı doğrultuda, bu iki yıldızın aralarındaki uzaklığın beş katı kadar devam ettirdiğimizde göreceğimiz yıldız "Kutupyıldızı"dır.

Burcu Parmak

Düzeltili

Geçen sayımızda, "Parçalı Güneş Tutulması Gözlemleyeceğiz!" başlığının altında yanlışlıkla bir önceki sayıdan kalan bir yazı yer almıştır. Parçalı Güneş Tutulması'nın 4 Ocak 2011 tarihinde gerçekleştiğini ve bir sonraki tutulmanın 2012 yılında gerçekleşeceğini belirtir, bu yanlışlık için özür dileriz.

Ay'ın Halleri

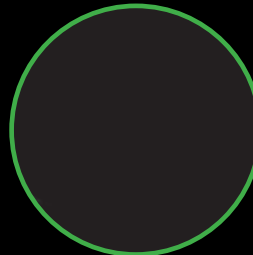
19 Ocak Dolunay

26 Ocak Sondördün

3 Şubat Yeniay

11 Şubat İlkdördün

